

Ocak 2013 • Sayı: 73 • 4 TL

Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

Kar Yağınca

Derginizle birlikte...

**Rengârenk Çıkartmalar • Kızılgerdan Posterleri
Yumaklar ve Örgü Giysiler Kartları • Karlı Bir Gün Oyunu
Meraklı Minik 2007-2012 Dergi Arşivi DVD'si**

3+ yaş

Meraklı Minik

Sevgili Okurlarımız,

Kış mevsiminin ortasına geldik. Kışın çevremizde neler değişiyor? Bu değişikliklere nasıl uyum sağlıyoruz? Hayvanlar kışı nasıl geçiriyor?.. Yeni sayımızı hazırlarken bu sorulardan yola çıktık. Kışın, özellikle kar yağdığında açık havada yapılabilecek birçok şey var. Örneğin hayvanların karda bıraktığı ayak izlerini inceleyebilir, kardan heykeller yapabilirsiniz. Dergimizin sayfalarında bunlarla ilgili yazılara ve etkinliklere yer verdik.

Bu ay Meraklı Minik altı yaşını doldurdu. Biz de dergimizin yeni yaşını kutlamak üzere sizin için bir DVD hazırladık. Bu DVD'nin içinde Meraklı Minik'in 2007-2012 yıllarında çıkan tüm sayıları bulunuyor. Dergimizin ekindeki diğer sürprizlerimizi de seveceğinizi umuyoruz.

Yeni yılınızı kutluyor ve sizleri sevgiyle kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

"Benim manevi mirasım ilim ve aklıdır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan

Prof. Dr. Yücel Altunbaşak

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Duran Akca

duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal

asli.zulal@tubitak.gov.tr

Editör

Alp Akoğlu

alp.akoglu@tubitak.gov.tr

Yayın Kurulu

Doç. Dr. M. Necati Demir

Prof. Dr. Meryem Beklioğlu

Doç. Dr. Mehmet Erdoğan

Doç. Dr. Hatice Zeynep İnan

Dr. Şükrü Kaya

Yrd. Doç. Dr. Sait Uluç

Yrd. Doç. Dr. Rıza Ülker

Redaksiyon

Özlem Özbal

ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu

Meltem Yenil Coşkun

meltem.coskun@tubitak.gov.tr

Pınar Dündar

pinar.dundar@tubitak.gov.tr

Seçil Güvenç Heper

secil.heper@tubitak.gov.tr

Bilge Nur Karagöz

bilge.karagoz@tubitak.gov.tr

Şefika Eroğlu Özcan

sefika.ozcan@tubitak.gov.tr

Zuhal Özer

zuhal.ozer@tubitak.gov.tr

Kübra Sivışoğlu

kubra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım - Uygulama

Fulya Koçak

fulya.kocak@tubitak.gov.tr

Ayşegül Doğan Bircan

aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgöral

pinar.buyukgoral@tubitak.gov.tr

Web Tasarım - Uygulama

Sadi Atılğan

sadi.atilgan@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

İmran Tok

imran.tok@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

H. Mustafa Uçar

mustafa.ucar@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi

Atatürk Bulvarı

No: 221 Kavaklıdere / 06100 / Ankara

Tel (312) 427 06 25 (Yazı İşleri)

Tel (312) 468 53 00 (TÜBİTAK Santral)

Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)

İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik

e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr

Tel (312) 468 53 00

ISSN 977-1307-1998

Fiyatı 4 TL

Baskı

PROMAT Basım Yayın San. ve

Tic. A.Ş.

<http://www.promat.com.tr/>

Tel (212) 622 63 63

Baskı Tarihi: 30.12.2012

Dağıtım

DPP

<http://www.dpp.com.tr/>

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

içindekiler

2

2 Kar Yağınca

6 Hayvanlar Kışın Neler Yapar?

9 Tuna'nın Yeni Kazağı

10 Zeynep'e Yardım Eder misin?

12 Karlar Nasıl Temizleniyor?

14 Kar Yağınca Bu Araçlar İşbaşında

16 Kar Temizleme Aracına Yardım Et

18 Kar Eğlencesi

20 İşte Kardan Aile!

21 Bu Sporlar Karda ve Buzda Yapılır

24 Japonya'da Kar Festivaline Gidiyoruz!

26 Çok Merak Ediyorum

28 Haydi Mutfığa

30 Küçük Eller İşbaşında

32 Kitap... Oyun... Öneri...

9

14

20

Kapak Çizimi: Pınar Büyükgüral

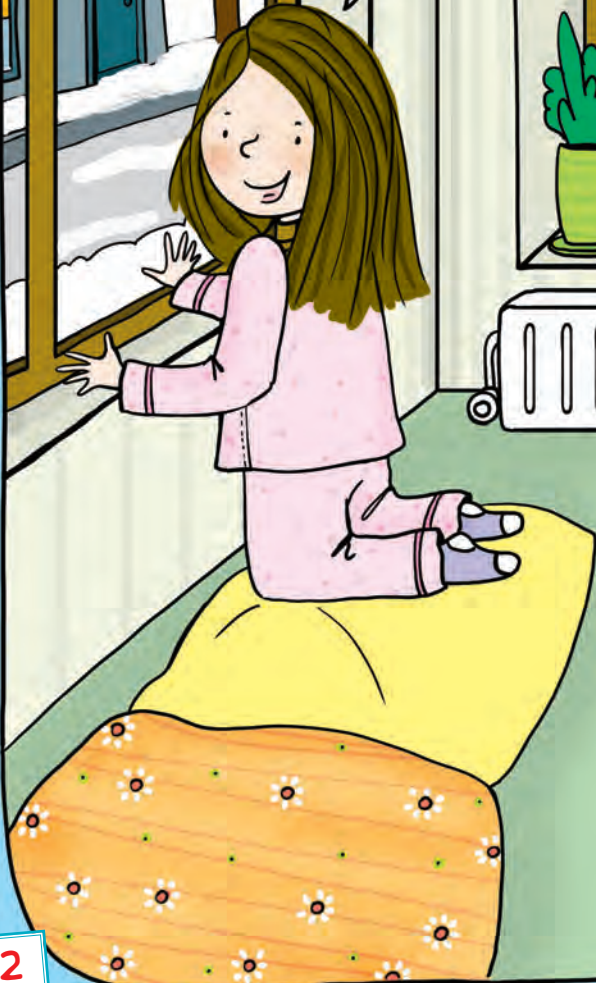

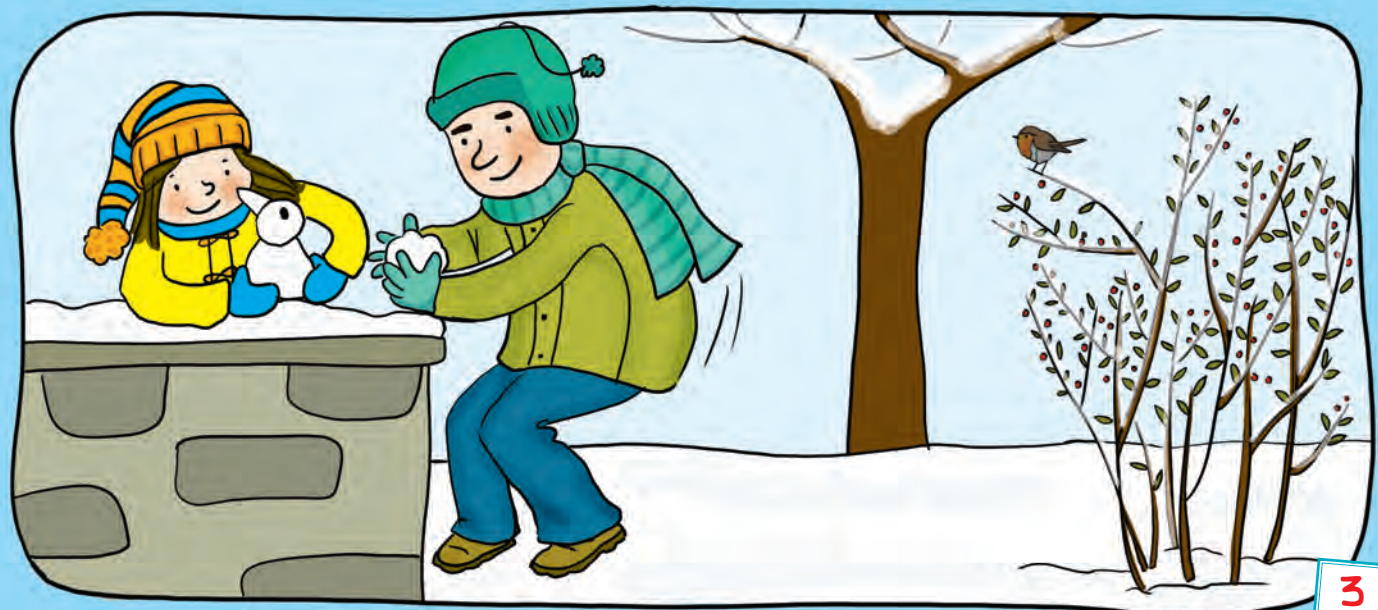
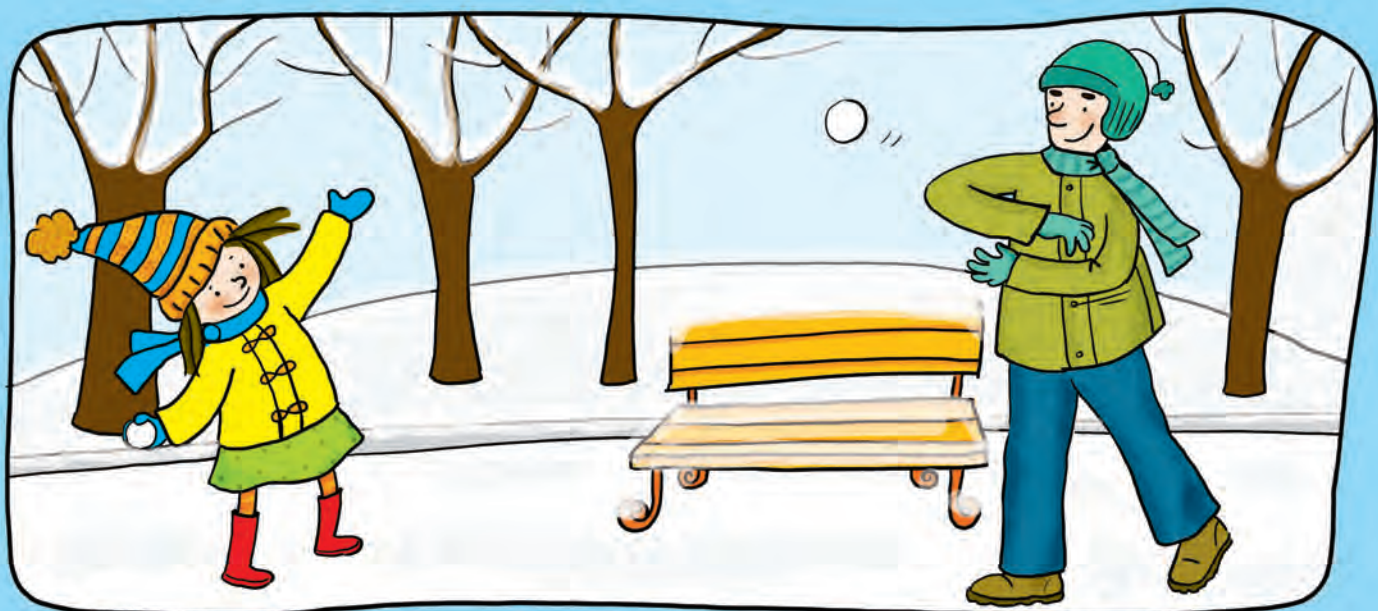
Kar Yağınca

Gece kar yağmış,
her yer bembeyaz!

Dışarı çıkıp karda
gezebilir miyiz?

Tabii, neden
olmasın. Üşümek için
sıkıca giyiniriz...

Haydi eve gidip
sıcak bir şeyler
içelim Cemreciğim.

Olan...

Kuşlar için ayakkabı
yaptım. Bunu giyince karda
da yürüseler ayakları hiç
üşümecek...

Cemre'yle babasının okuduğu kitabın içeriğini görmek için sayfayı çevirebilirsin.

Hayvanlar Kışın Neler Yapar?

First Light / Robert Postma / Getty Türkiye

Picture Press / Thorsten Milse / Getty Türkiye

Karlı bölgelerde yaşayan bu tavşanın kürkü yazın gri kışın beyaz olur. Bu sayede kışın karların üzerinde görülmesi zorlaşır.

Hava çok soğuk!
Neyse ki tilkinin
kalın bir kürkü var.
Bazı hayvanlar kışın
daha kalın bir kürke
bürünür... Bu tilki
soğuktan korunmak
için kıvrılıp yatmış.
Burnunu da uzun
kuyruğuyla örtmüştü.

İşte bu bir kızılgerdan.
Soğuktan korunmak için
tüylerini iyice kabartmış.

Oxford Scientific / Mark Hamblin / Getty Türkiye

Bunlar kış
uykusundaki
uğurböcekleri.
Havalar
soğuyunca
uğurböcekleri
kaytu yerlerde
toplanır, kışı
burada kış
uykusunda
geçirirler.

Alamy / Digital Image

Bazı hayvanlar havalar soğumaya başlayınca göç eder. Bu fotoğrafta gördüklerin göç eden ren geyikleri. Yiyecek aramak için havanın daha sıcak olduğu yerlere doğru gidiyorlar.

Alamy / Dijital İmaj

Alamy / Dijital İmaj

Bak, bir sincap! Sincaplar kışın yiyecek bulmakta çok zorlanmaz. Çünkü sonbaharda toplayıp sakladıkları yiyecekleri yerler.

Tuna'nın Yeni Kazağı

Tuna'nın en sevdiği renk kırmızı! Annesi de Tuna'ya üzerinde desenler olan kırmızı bir kazak örmüş. Aşağıda Tuna'nın annesini kazağı örerken gösteren dört resim var. Ancak resimlerin sırası karışmış. Resimlerin doğru sırasını gösterebilir misin?

Haydi sen de
buraya bir kazak
deseni çiz ve boy.

Zeynep'e Yardım Eder misin?

Zeynep bugün kartopu oynayacağı için çok mutlu. Birazdan giyinip dışarı çıkacak. Ama giysileri evin farklı yerlerinde. Zeynep'in giysilerini bulup sokak kapısına gitmesine yardım eder misin?

Zeynep önce kazağını, sonra montunu giyecek. Montunu giydikten sonra atkısını takacak. Sonra beresini, en son da eldivenlerini giyecek ve sokak kapısına gidecek.

Zeynep Ŗu anda zemin kattaki odasında.
Zeynep'in izlemesi gereken yolu çizerek göster.
Ama dikkat et, her kapıdan yalnızca bir kez geçebilirsiniz.

Karlar Nasıl Temizleniyor?

Gece çok kar yağmış. Her yer karla kaplanmış. Ama sokaklardaki karların temizlenmesi gerekiyor. Resmi inceleyip aşağıdaki soruları yanıtlayabilir misin?

Bu resimde arabasının üzerindeki karları temizleyen biri var. Onu gösterebilir misin?

Kaldırımları temizlemek için kullanılan küçük aracı gördün mü? Sayfanın alt kısmındaki kaldırımın bir bölümü bu araçla temizlenmiş bile.

Yoldaki karları
temizleyen bir
araç var. Haydi
onu da göster.

Kar Yağınca Bu Araçlar İşbaşında

Çok kar yağınca sokaklar ve caddeler karla kaplanır. İşte böyle zamanlarda kar temizleme araçları işe koyulur...

Bu bir kar küreme aracı. Bu aracın önünde kar küreğine benzeyen büyük bir parça var. Bu sayede karları iterek yolu temizliyor.

Bu bir kar püskürtme aracı. Önünde dönen bir burgu var. Yoldaki karı alıp kenara püskürtüyor.

Bu da paletli kar ezme aracı. Genellikle kayak pistlerinde kullanılıyor. Bu araçla kayak pistindeki kar ezilip süpürülerek düzleştiriliyor.

Bu bir yol tuzlama aracı. Aracın kasası tuz dolu. Arkasında tuzu yola serpmeye yarayan dönen bir parça var. Tuz, yolun buz tutmasını önüyor.

Kar Temizleme Aracına Yardım Et

Bu resimdeki yolların bazı bölümlerinde kar var. Kar küreme aracının bu karları temizleyip “Bitiş” yazan yere ulaşmasına yardım edebilir misin? Haydi eline bir kalem al ve aracın geçeceği yolları çizerek göster. Bunu yaparken aynı sokaktan birkaç kere geçebilirsin.

Bitiş

Kar Eğlencesi

Bugün tatil!

Kar yağmış ve her yer karla kaplanmış.

Herkes karda oyun oynuyor.

Kimi kızakla kayıyor, kimi kardan adam yapıyor!

Aşağıdaki küçük
resimlerde
gördüklerini yandaki
büyük resimde
bulabilir misin?

İşte Kardan Aile!

Yukarıda bir kardan aile görüyorsun. Kardan baba, kardan çocuklar, kardan anne. Aşağıdaki sıraların her birinde bunlardan biri eksik. Eksik olanları dergimizin ekinde verdiğimiz çıkartmaların arasından bulup yerlerine yapıştırır mısın?

Bu Sporlar Karda*ve Buzda Yapılır

Buz pateni, kayak, buz hokeyi... Kışın açık havada karın ya da buzun üzerinde yapılabilen birçok spor var.

Kayak, karla kaplı tepelerden aşağı doğru kayılarak yapılır. Kaymak için kullanılan araca da kayak denir. Bu sporu yapanlar kayak botları giyer. Botlarını da kayaklarına bağlarlar. Kayak yaparken dengede durmak için baton adı verilen sopalar kullanılır.

Cultura / Adie Bush / Getty Türkiye

E+ / mbirdy / Getty Türkiye

Snowboard da (sınovbord okunur) kar üzerinde kayarak yapılır. Bu sporda kullanılan araç kayakaya benzer. Ama tekerlekleri yoktur. Bu sporu yapanlar özel botlar giyer ve botlarını snowboard tahtasına bağlarlar.

Buz pateni,
buz üzerinde kayarak
yapılır. Bu sporda kullanılan
patenlerin altında tekerlek
yerine çelik adı verilen ince
uzun bir parça vardır. Bu
parça buz üzerinde
kaymaya yarar.

Buz hokeyinde
özel buz patenleri giyilir. Çünkü
buz hokeyi buzun üzerinde
oynanır. Bu oyunda iki takım vardır.
Oyuncuların ellerinde hokey
sopaları bulunur. Pak adı verilen
küçük bir topu karşı takımın
kalesine sokmaya
çalışırlar.

Burada da
kürling oynayanları
görürsün. Süpürge
adı verilen özel sopalar
kullanıyorlar.
Arkadaşlarının attığı
kürling taşıyı belirli
bir hedefe doğru
yönlendirmeye
çalışıyorlar.

Bu da bir çeşit kızak. Bu
kızığın içinde dört kişi var.
Kızakla üzeri buz kaplı özel bir
yolda kayıyorlar. Amaçları
yolun diğer ucuna en kısa
sürede gitmek.

Japonya'daki Kar Festivaline Gidiyoruz!

Burası Japonya. Bu çocuklar, Sapporo kentindeki bir parkta gerçekleştirilen kar festivaline gelmişler. Bu festivale dünyanın çeşitli ülkelerinden birçok insan katılıyor. Burada dans gösterileri, konserler gibi çeşitli etkinlikler düzenleniyor.

Bu festivalde bir heykel yarışması da düzenleniyor. Yarışma için kardan kocaman heykeller yapılıyor.

Burada heykellerden bazılarını yapılırken görüyorsun.
Büyük heykellerin yapımında çok sayıda insan çalışıyor.

Festivalde bir de oyun alanı var. Bu oyun alanındaki her şey kardan yapılmış!
Tıpkı burada gördüğün kaydırak gibi.

Çok Merak Ediyorum

Kuşlar kışın neden göç eder?

Mehmet Kaan Dazkır / 5 Yaş / Sakarya

Nehir Kayalı / 4 Yaş / Edirne

Sami Barış Akçe / 5 Yaş / Ankara

Bazı kuşlar havalar soğumaya başladığında havanın daha sıcak olduğu yerlere göç eder. Böylece daha kolay yiyecek bulurlar. Ancak bütün kuşlar göç etmez. Bazıları kışın soğuklarda da yiyecek bulabilir ya da önceden bulup sakladıkları yiyecekleri yerler.

Sorularınızı Bekliyoruz!

Çiftlik yaşamıyla ilgili merak ettiğiniz soruları bize gönderin. Bu sorulardan bir ya da birkaçını Mart 2013 sayımızda yanıtlayalım. Sorularınızı 15 Şubat 2013 tarihine kadar gönderebilirsiniz. Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın. İşte adreslerimiz:
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr
Adres: TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Çok Merak Ediyorum" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere
06100 Ankara

Haydi Mutfağa

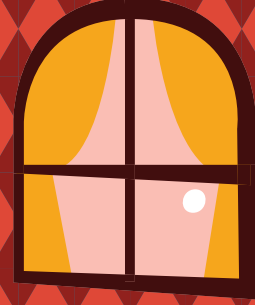
Simsıcak Ballı Muzlu Süt

Malzeme

- 1 su bardağı süt
- 1 küçük muz
- 1 yemek kaşığı pirinç unu
- 1 tatlı kaşığı bal
- 2 tatlı kaşığı Hindistan cevizi
- 3-4 kuru üzüm

Bu sayfadaki
etkinlik
bir yetişkinle
birlikte
yapılmalıdır.

Süt ve pirinç ununu bir cezveye koyun. Kısık ateşte süt hafifçe koyulaşana kadar pişirin. Sonra üzerine muz ve bal ekleyip elektrikli karıştırıcıda karıştırın. Bu karışımı bir bardağa koyun. Üzerine Hindistan cevizi serpin. İşte soğuk kış günlerinde içinizi ısıtacak içeceğiniz hazır. İçeceğinizi içerken yanında kuru üzümleri de yiyebilirsiniz. Afiyet olsun.

Küçük Eller İşbaşında

Kasım 2012 sayımızda bir kuş kuklası tasarlamanızı istemiştik. İşte kuklalarınızla çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebilirsiniz. İnternet sayfamızın adresi:
<http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Alya Ece - 2,5 yas - Eskişehir

Esat Kaplan - 7 yas - Ankara

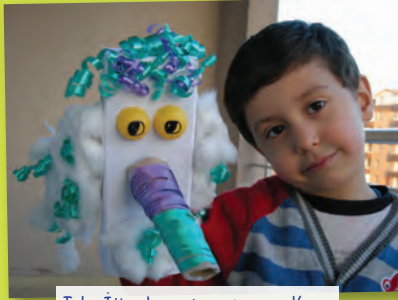
İnci Azra Coban - 6 yas - Ağrı

Halil Ege Soylu - 3,5 yas - Adıyaman

Merve Güngör - 6 yas - Aydın

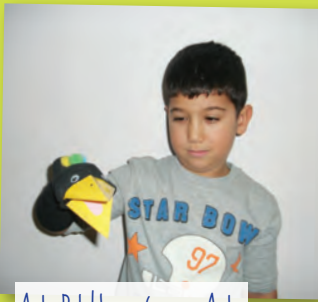
Taha İlter Levend - 4,5 yas - Konya

Ekin Yaşar - 5 yas - Ankara

Mehmet Özkan - 4 yas - Amasya

Arda Dolakbas - 6 yas - Aydın

Elif Sude Aydemir - 6 yas - Gaziantep

Kaan Yüksel - 6 yas - Aydın

Havva İpek Kürkeü - 5,5 yas - Kıbrıs

Melis Hanta - 4 yas - Amasya

Furkan Oğuz - 6 yas - Aydın

Ela Akduman - 4 yas - Denizli

Burak Adak - 6 yas - Aydın

Mehmet Yusuf Akalın - 3 yaş - İsviçre

Öykü Küçükaslan - 4 yaş - Diyarbakır

Derin Guntürkün Anafartalar - 3,5 yaş - İzmir

Oğulcan Kocamanoglu - 3,5 yaş - Adana

Hasan Sinan Dibek - 5 yaş - Ankara

Defne Ofazoğlu - 6 yaş - Adana

Riley (6 yaş), Grace (3 yaş) Varn, Tayfun Alp Kaya 5 yaş - ABD

Zeynep Bilge Ay - 5 yaş - Konya

Mert Culhalık - Ahmet Atalay - 6 yaş - İstanbul

Ece Erva Delimehmetoğlu - 4,5 yaş - Kırıkkale

Zümra Basköy - 6 yaş - Kocaeli

Alp Başar Gölçicek - 5,5 yaş - Ankara

Yiğit Sorhan - 4 yaş - Amasya

Uğur Toprak Tümer - 4 yaş - Ankara

Mart 2013 sayımız için at, inek, eşek, koyun, tavuk, kaz, tavşan, keçi gibi çiftlik hayvanlarından birinin kuklasını yapmanızı istiyoruz. Kuklanızla birlikte çektiğiniz bir fotoğrafı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili de yazarak bize gönderin. 15 Şubat'a kadar süreniz var. Adreslerimiz aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Kitap...

Oyun...

Öneri...

İçinde Kar Yağan Kavanoz Yapalım

Bunun için kapağı sızdırmayan temiz, küçük bir kavanoz, kavanozun içine sığabilen plastik bir oyuncak, tutkal, kaynatılıp soğutulmuş su, gliserin ve gümüş renkli elışı simi gerekiyor. Simi kırtasiyelerde ya da tuhafiyelerde, gliseriniyse eczanelerde bulabilirsiniz. Oyuncakı kavanozun kapağının içine yapıştırın. Kavanozun içine su koyun, ancak tepesine kadar doldurmayın. Çünkü kapak kapatıldığında içinde az da olsa bir miktar hava kalması gerekiyor. Suyu birkaç çay kaşığı gliserin ve yarım çay kaşığı kadar sim ekleyip karıştırın. Gliserin suyun yoğunluğunun artmasını ve simlerin yavaş hareket etmesini sağlayacak. Kavanozun kapağını sıkıca kapatın. Kavanozu ters çevirin. İçinde kar yağan kavanozunuz hazır!

Aslı Zülal

Alamy / Dijital İmaj

Kardan Heykeller Yapın

Alamy / Dijital İmaj

Kar yağdığında yalnızca kardan adam değil, kardan tavşan, kardan kedi, kardan ev gibi farklı heykeller de yapabilirsiniz. Bu heykelleri süslemek için dal parçaları, ipler ve kurumuş yapraklar kullanabilirsiniz. Örneğin kardan tavşan yapmak için küçük bir kar yığınını şekil vererek tavşanın kafasını ve gövdesini oluşturun. Sivri kulaklarını unutmayın. Gözlerini yapmak için taş parçaları, burnu için düğme ve ağız için ip kullanabilirsiniz. İşte size bembeyaz bir tavşan! Ya da kardan bambaşka bir şey yaratın. Örneğin bir dondurma heykeli... Kar yığınının bir külah yapıp kar toplarından dondurma toplarınızı oluşturun. Topların üzerini kurumuş kahverengi yapraklarla süsleyin.

Pınar Dündar

Kırmızı Elma

Bir tavşan, bir kır faresi, bir tilki ve bir ayı bir araya geldiğinde üstesinden gelemeyecekleri güçlük yok! "Kırmızı Elma" adlı kitabın öyküsü, karlı, soğuk bir kış gününde yiyecek arayan bir tavşan ve ona yardım eden üç hayvanla ilgili. Tavşan aradığını bulur, ama büyük bir güçlükle karşılaşır. Bu güçlüğü yenmek için de başkalarının yardımı gereklidir. Peki ama kimlerin? Kır faresi, tilki ve koca ayının... "Kırmızı Elma", Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkmış. Kitabı Feridun Oral yazıp resimlemiştir.

Aslı Zülal

Yumaklar ve Örgü Giysiler Eşleme Kartları

Bu ay dergimizin ekindeki kartlarda yumaklar ve örgü giysiler var. Kartların dokuzunda ikiye yumak resmi bulunuyor. Diğer dokuz karttaysa bu yumaklardan örülmüş birer giysi var. Üzerindeki yumakların rengiyle örgü giysilerin rengi aynı olan kartlar, birbirinin eşi. Örneğin, üzerinde kırmızı ve yeşil renkli yumakların resmi bulunan kartla üzerinde kırmızı çizgili yeşil hırka resmi bulunan kart eş... Bu kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Önce kartları birbirinden ayırıp karıştırın. Resimli yüzleri alta gelecek şekilde yere dizin. Sonra kartları ikiye ikiye açın. Birbirinin eşi olan kartları bulmaya çalışın. Açtığınız iki kart birbirinin eşiyse bu kartları bir kenara ayırın. Açtığınız kartlar birbirinin eşi değilse bu kartları tekrar ters çevirip başka iki kart açın. Dilerseniz bu oyunu iki ya da daha fazla oyuncuyla, kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz.

Buradan
kimler geçmiş?